

PŘIPOMÍNKY

k materiálu Ministerstva kultury ČR

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

V Praze dne 4. října 2023
Č. j.: 117/6000/2023

A. ZÁSADNÍ OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

Hospodářská komora ČR (dále jen „HK ČR“) upozorňuje, že v předložené podobě znamená návrh nesystémovou změnu, která přinese zvýšenou finanční zátěž pro podniky a zároveň naruší hospodářskou soutěž v mediální oblasti.

1. Neracionální a skrytá změna poplatku na diskriminační daň

Návrh přenáší poplatkovou povinnost a tím i zabezpečení finančních prostředků pro veřejnou službu bez racionálního opodstatnění na podnikatele, a nebere v potaz, zda daný podnikatel služeb fakticky využívá. Obecně jakýkoli poplatek bývá spojen s využíváním veřejných služeb. Předložený návrh však stanovuje poplatkovou povinnost pro zaměstnavatele bez ohledu na to, zda veřejnou službu využívají nebo k ní mají přístup. Zaměstnavatelé s nejvíce pěti zaměstnanci jsou bez řádného opodstatnění osvobozeni od placení poplatků, přestože veřejné služby využívají, a jiným skupinám návrh stanoví několikanásobně vyšší poplatkovou povinnost, přestože někteří z nich ke svému podnikání veřejné služby vůbec nevyužívají. Jedná se o zcela zjevnou a neodůvodněnou diskriminaci a znevýhodnění podnikatelů v řadě odvětví. Zavedení poplatkové povinnosti pro podnikatele bez jakéhokoliv skutečného vztahu mezi poplatkovou povinností a vlastnictvím zařízení pro příjem signálu nemá logiku a navržená výjimka (pro mikro podnikatele) není v návrhu dostatečně zdůvodněna.

Návrh rozšiřující poplatníky o podnikatele/zaměstnavatele (právnícké nebo fyzické osoby) navíc ve skutečnosti znamená dvojí zpoplatnění jedné služby, protože zaměstnanci ve většině případů již poplatek zaplatí v rámci své domácnosti.

2. Narušení hospodářské soutěže na mediálním trhu

Návrh nedůvodně a nepřiměřeně narušuje hospodářskou soutěž na mediálním trhu formou veřejné podpory, aniž by byla provedena řádná analýza dopadů na komerční média, mediální trh jako celek a také na potřebu zachování plurality na mediálním trhu. Přestože financování prostřednictvím koncesionářských poplatků je podle názoru Evropské komise veřejnou podporou, což je uvedeno i v důvodové zprávě, předkladatel se podrobně nezabýval otázkou, jaký dopad bude mít navýšení rozpočtu veřejnoprávních médií na mediální trh jako celek a zda nemůže dojít k narušení hospodářské soutěže.

Správně by měl návrh analyzovat a doplnit definici veřejné služby, blíže konkretizovat úkoly médií veřejné služby a na základě toho teprve odůvodněně navyšovat finanční prostředky pro tyto instituce. Byla opomenuta důkladná analýza vývoje způsobů financování veřejnoprávních médií ve státech EU,

kde obecně dochází k odklonu od financování formou tzv. koncesionářských poplatků. Pro zajištění financování dlouhodobě udržitelného duálního systému (souběžné provozování veřejnoprávního a komerčního televizního a rozhlasového vysílání) je navíc nezbytné omezení prodeje komerčního prostoru ve vysílání a online platformách veřejnoprávních médií, neboť takové komerční aktivity veřejnoprávních médií narušují tržní prostředí a vytváří ekonomický tlak na koncentraci komerčních médií, což ve svém důsledku vede k omezení plurality mediálního prostředí. Návrh by měl být doplněn také o aktualizaci zásad naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání stanovené platným Kodexem (schváleným v roce 2003), které již v mnoha ohledech nereflektují technologický vývoj ani vývoj mediálního trhu v posledních 20 letech.

3. Nevhodnost spojení poplatkové povinnosti se „zařízeními technicky způsobilými k individuálně volitelné reprodukci rozhlasového/televizního vysílání“

HK ČR odmítá plošné zavedení rozhlasových a televizních poplatků na zařízení, která nejsou primárně určena k příjmu televizního nebo rozhlasového signálu. Návrh rozšiřuje působnost zákona i na počítače, tablety a telefony s argumentem, že uživatelé těchto zařízení mohou využívat služeb přes internet. Tato zařízení ovšem primárně slouží jiným účelům, a sledování/poslouchání veřejnoprávních médií je pouze doplňkovou službou nevyužívanou všemi uživateli těchto zařízení. Rozšíření působnosti zákona i na tato zařízení vzbuzuje dojem, zda úmyslem zákonodárce není spíše skrytě uzákonit nový poplatek/daň za využívání internetu či daň z vlastnictví takových zařízení.

Stanovení poplatkové povinnosti na základě vlastnictví zařízení připojitelného na internet by měla předcházet řádná analýza, v jaké míře je možnost přijímat vysílání veřejnoprávních médií prostřednictvím internetu reálně využívána. RIA obsahuje pouze Graf podílu osob starších 16 let využívajících internet k poslechu rádia v roce 2021, který má ale velmi malou relevanci, protože neodlišuje poslech veřejnoprávního a soukromého rádia. Podle interních údajů členů HK ČR se např. poslechovost internetového rádia pohybuje v jednotkách procent poslechovosti terestriálního vysílání stejného programu. Není důvod se domnívat, že by to bylo v případě Českého rozhlasu výrazně odlišné. Nehledě na to, že tak jako u jiných poskytovatelů mediálních služeb, by bylo možné, aby příjem veřejnoprávního vysílání přes internet byl umožněn na základě registrace pro ty, kdo rozhlasový/televizní poplatek mají uhrazen.

Dalším problematickým aspektem je, že se zákonodárce chystá uložit občanům povinnost (koncesionářské poplatky) na základě vlastnictví zařízení připojitelného k internetu, aniž by ukládal veřejnoprávním médiím odpovídající povinnost prostřednictvím internetu vysílat. Je sice pravdou, že Český rozhlas i Česká televize prostřednictvím internetu vysílají, ale činí tak dobrovolně a pokud by se rozhodly tyto služby zrušit nebo omezit, nejednalo by se z jejich strany o porušení zákona. Povinnost platit koncesionářské poplatky by tím ale nezanikla.

4. Obecně k celému návrhu

HK ČR požaduje (s ohledem na všechny uplatňované připomínky a v nich uvedené důvody) stažení předloženého materiálu z legislativního procesu a jeho důkladné přepracování, a to včetně důvodové zprávy a RIA, které obsahují věcně nesprávné závěry a obsahově nekorespondují s předloženým návrhem.

B. ZÁSADNÍ KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. Připomínka k Části třetí – Změna zákona o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, bodu 6., § 5 odstavce 3 až 5

Požadujeme ustanovení § 5 ponechat v původním znění a nové odstavce 3 až 5 včetně poznámky pod čarou č. 13 vypustit bez náhrady. Následovně je třeba změnu promítnout do všech dalších ustanovení návrhu, zejména pak do ustanovení § 7, § 8 a § 9.

Odůvodnění:

Připomínka směřuje k tomu, že v návrhu je nově zaveden výpočet koncesionářského poplatku pro právnickou osobu nebo fyzickou osobu, která je podnikatelem, avšak tento návrh je duplicitní a nesystémový. Nerozporujeme jakkoli funkci veřejnoprávních médií, ale za jejich služby si všichni zaměstnanci buď již platí nebo budou nově platit v osobních koncesionářských poplatcích fyzických osob, resp. platby poplatníků typu domácnost. U společností v sektoru elektronických komunikací pracuje velký počet techniků pracujících v terénu a nelze předpokládat sledování veřejnoprávní televize, na rozdíl od rozhlasového poplatku. S tím dále souvisí i ta skutečnost, že navrhovaný model by měl poplatky rozložit mezi subjekty, aniž by se zohlednila souvislost s předmětem jejich podnikání, což znamená, že pod poplatkovou povinnost by nově měly spadat téměř všechny právnické osoby a fyzické osoby, které jsou podnikatelem (s tím, že výjimka platí pouze pro poplatníka, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou, která je podnikatelem, který zaměstnává nejvýše 5 osob). Finanční zátěž by tím pádem byla uvalena plošně na všechny subjekty, na rozdíl od předchozího stavu, kdy rozhlasové a televizní poplatky platily (i) v případě fyzických osob, které jsou podnikatelem, pouze ty osoby, pokud používaly rozhlasový a televizní přijímač k podnikání a v souvislosti s ním, a (ii) v případě právnických osob, pouze ty osoby, které rozhlasový nebo televizní přijímač vlastnily.

2. Připomínka k Části třetí – Změna zákona o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ustanovení § 4

Požadujeme do ustanovení § 4 vložit nový odst. 3 tohoto znění:

„(3) Od placení rozhlasového a televizního poplatku jsou osvobozeni provozovatelé ubytovacích zařízení po dobu uzavření ubytovacího zařízení v důsledku vzniku živelní události spočívající v přírodní pohromě podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo epidemie, kybernetického útoku nebo jiné mimořádné situace, která je zásahem vyšší moci.“

Následující odstavec se přečísluje.

Odůvodnění:

Navrhovaná úprava věcně souvisí s předkládaným materiálem a HK ČR ji považuje za zásadní. Navrhované doplnění § 4 řeší situace, kdy dojde k uzavření ubytovacího zařízení v důsledku mimořádné situace. V takovém případě, tj. v situaci, kdy v zařízení není nikdo ubytován, je zjevně nespravedlivé (a v rozporu s dobrými mravy), aby provozovatelé ubytovacích zařízení měli povinnost hradit televizní a rozhlasové poplatky. Aktuálně proběhlá pandemie COVID – 19 ukázala, že aktuální zákonná úprava s takovými situacemi nepočítá, což má významné negativní dopady na osoby povinné k placení rozhlasového a televizního poplatku.